Obsah

PŘEDMLUVA 13
PODĚKOVÁNÍ 15
RECENZE 17

1 ÚVOD 21

2 DEMENCE Z POHLEDU GERIATRA 25
2.1 STANOVENÍ DIAGNÓZY 26
2.1.1 Anamnéza 26
2.1.2 Testy 28
2.1.3 Celkové klinické vyšetření pacienta a další vyšetření včetně vyšetření laboratorního 29

2.2 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA JEDNOTLIVÝCH ONEMOCNĚNÍ ZPŮSOBUJÍCÍCH DEMENCI 31
2.2.1 Alzheimerova nemoc 31
2.2.2 Vaskulární demence 32
2.2.3 Demence při Parkinsonově nemoci a demence s Lewyho tělísky 33
2.2.4 Frontotemporální lobární degenerace 33

2.3 STRATEGIE P-PA-IA 34

2.4 JAKÉ METODY POUŽÍVÁME V PÉČI O PACIENTY S DEMENCÍ 36

3 RIZIKOVÉ FAKTORY VZNIKU DEMENCE 41

4 JAK POZNÁM DEMENCI 43
4.1 TYPY DEMENCÍ 44

4.2 ALZHEIMEROVA NEMOC 46
4.2.1 Porucha paměti 46
4.2.2 Mírná kognitivní porucha 49
4.2.3 Postupná ztráta mechanických dovedností 49
4.2.4 Ztráta orientace 50
4.2.5 Potíže v komunikaci 50
4.2.6 Změny osobnosti 51
4.2.7 Ztráta soběstačnosti 52

4.3 FÁZE DEMENCE 52
4.3.1 První fáze – mírná demence 52
4.3.2 Druhá fáze – rozvinutá demence 53
4.3.3 Třetí fáze – těžká demence 54

5 DEMENCE MI VSTOUPILA DO ŽIVOTA 55
5.1 DŘÍVE VYSLOVENÉ PŘÁNÍ 59
5.2 PŘEDBĚŽNÉ PROHLÁŠENÍ 60
5.3 STRAVOVÁNÍ 61

6 KOMUNIKACE 65
6.1 ZVLÁŠTNOSTI KOMUNIKACE U OSOB S DEMENCÍ 67
6.1.1 Jak se vyhnout bariérám při komunikaci? 67
6.1.2 Obecná pravidla komunikace 69

6.2 KOMUNIKACE V JEDNOTLIVÝCH FÁZÍCH DEMENCE 73
6.2.1 Komunikace v první fázi demence 73
6.2.2 Komunikace ve druhé fázi demence 75
6.2.3 Komunikace ve třetí fázi demence 77

6.3 KOMUNIKACE S RODINOU 78

7 VALIDACE PODLE NAOMI FEIL® 83
7.1 CÍLE A VALIDAČNÍ PROCES 86

7.2 ČTYŘI FÁZE STÁDIA ZPRACOVÁNÍ 91
7.2.1 Fáze I – nedostatečná orientace, nešťastné rozpoložení 91
7.2.2 Fáze II – dezorientace v čase 92
7.2.3 Fáze III – opakující se pohyby 93
7.2.4 Fáze IV – vegetování 94

7.3 TECHNIKY VALIDACE® NAOMI FEIL 95
7.3.1 Verbální validační techniky 95
7.3.2 Neverbální validační techniky 98

8 PORUCHY CHOVÁNÍ 101
8.1 NENAPLNĚNÉ POTŘEBY JAKO PŘÍČINA PROBLÉMOVÉHO CHOVÁNÍ 102
8.2 AGRESIVITA A AGITOVANOST 104
8.2.1 Možné příčiny agresivity 105
8.2.2 Co s tím má pracovník dělat? 107
8.3 PODEZÍRAVOST 109
8.3.1 Co s tím má pracovník dělat? 110
8.4 BLOUDĚNÍ 112
8.4.1 Možné příčiny bloudění 112
8.4.2 Co s tím má pracovník dělat? 113
8.5 HROMADĚNÍ VĚCÍ 114
8.5.1 Co s tím má pracovník dělat? 114
8.6 BLUDY A HALUCINACE 115
8.6.1 Co s tím má pracovník dělat? 116
8.7 POSTUP PŘI ŘEŠENÍ PROBLÉMOVÉHO CHOVÁNÍ 117

9 ZVLÁDÁNÍ DALŠÍCH PROBLÉMOVÝCH SITUACÍ 119
9.1 ZAMYKÁNÍ OSOBY S DEMENCÍ 121
9.1.1 Právní pohled na problematiku zamykání klienta v jeho soukromí 122
9.1.2 Závěr k problematice zamykání osoby s demencí v její domácnosti 124
9.2 OSOBA S DEMENCÍ ODMÍTÁ PÉČI 124
9.3 KLIENT JIŽ NESPADÁ DO CÍLOVÉ SKUPINY 127
9.4 HRANICE SOCIÁLNÍ SLUŽBY 130

10 SPOLUPRÁCE S DALŠÍMI SUBJEKTY 135
10.1 BARIÉRY SPOLUPRÁCE A JEJICH ODSTRAŇOVÁNÍ 137
10.1.1 První mýtus – nemožnost předávat informace o klientovi 137
10.1.2 Druhý mýtus – nemožnost zjišťovat zdravotní stav 139
10.2 JAK NASTAVIT SPOLUPRÁCI? 140
10.3 DENNÍ STACIONÁŘ JAKO PARTNER PRO SPOLUPRÁCI 143
10.4 SPOLUPRÁCE SE SOCIÁLNÍMI PRACOVNÍKY NA OBCÍCH 143
10.4.1 V čem spočívá sociální práce na obcích? 144
10.4.2 Zvláštní příjemce důchodu 145
10.4.3 Komunitní plán – skutečná podpora, nebo formalita? 147
10.4.4 Právní pohled na problematiku sociální práce na obcích 149
10.4.5 Sociální šetření 150
10.4.6 Pracovní náplň sociálního pracovníka 151
10.4.7 Jak může zájemce získat informace o sociálních službách 152
10.4.8 Základní partneři pro výkon sociální práce na obcích 152
10.4.9 Kazuistiky 154
10.5 PŘÍPADOVÉ KONFERENCE 159
11 OCHRANA PRÁV OSOB S DEMENCÍ 163
11.1 ÚVOD DO OCHRANY PRÁV OSOB 163
11.2 ZÁKLADNÍ PRÁVA OSOB 165
11.3 KDE JE HRANICE DOBRÉ PÉČE A ZACHOVÁNÍ PRÁV POSTIŽENÉ OSOBY? 166
11.4 KDY LZE JEDNAT PROTI VŮLI OSOBY 167
11.5 PODPŮRNÁ OPATŘENÍ 167
11.5.1 Nápomoc při rozhodování 168
11.5.2 Zastoupení členem domácnosti 169
11.5.3 Opatrovnictví 172
11.6 DETENCE V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH 186

11.7 ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU 188

11.8 OBČANSKÝ PRŮKAZ A OMEZENÍ SVÉPRÁVNOSTI 190

11.9 ŘEŠENÍ PRAKTICKÝCH OTÁZEK V PRAXI 191
11.9.1 Odpovědnost za škodu 1 191
11.9.2 Odpovědnost za škodu 2 192
11.9.3 Dcera jedná v rozporu s potřebami klientky 193
11.9.4 Klient odmítá péči 195
11.9.5 Klient nemá náhled, žije v nedůstojných podmínkách 196
11.9.6 Ztráta občanského průkazu 197
11.9.7 Klient není schopen poskytnout souhlas k předávání informací 197

12 INDIVIDUÁLNÍ PLÁNOVÁNÍ 199
12.1 DŮLEŽITÉ POJMY 200
12.1.1 Nepříznivá sociální situace, potřeby a zdroje 200
12.1.2 Kam pracovník může a nemůže 202
12.1.3 Cíle spolupráce 204
12.1.4 Hodnocení 207

12.2 PROCES PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍ SLUŽBY U KLIENTŮ S DEMENCÍ 209
12.2.1 Jednání se zájemcem o službu 212
12.2.2 Smlouva o poskytování sociální služby 213
12.2.3 Individuální plán 216

13 SYNDROM VYHOŘENÍ V POMÁHAJÍCÍCH PROFESÍCH 219
13.1 CO VLASTNĚ JE SYNDROM VYHOŘENÍ 219

13.2 PROJEVY SYNDROMU VYHOŘENÍ 220

13.3 FÁZE SYNDROMU VYHOŘENÍ 221

13.4 PŘÍČINY SYNDROMU VYHOŘENÍ 222
13.4.1 Osobnost pracovníka a jeho vztah ke klientovi 222
13.4.2 Rizikové faktory v zaměstnání 224

13.5 JAK HOŘET, ALE NEVYHOŘET ANEB PREVENCE SYNDROMU VYHOŘENÍ 226
13.5.1 Jedinečný svět klienta 226

13.5.2 Pomoc a kontrola 226
13.5.3 Životní styl pracovníka 228
13.5.4 Supervize 228

13.6 ZÁVĚR K SYNDROMU VYHOŘENÍ 228

14 KAPITOLA NEJEN PRO RODINNÉ PEČUJÍCÍ 231
14.1 OBLAST FINANCÍ 232
14.1.1 Příspěvek na péči 233
14.1.2 Ošetřovné 238
14.1.3 Dlouhodobé ošetřovné 238
14.1.4 Příspěvek na mobilitu 240
14.1.5 Příspěvek na zvláštní pomůcku 240
14.1.6 Superdávka – Dávka státní sociální pomoci (DSSP) 240

14.2 OBLAST BYDLENÍ 241
14.2.1 Stavební a další úpravy domácnosti 242
14.2.2 Bezpečí mimo domov 247

14.3 OBLAST PÉČE 248

14.4 PÉČE POSKYTOVANÁ OSOBAMI BLÍZKÝMI V DOMÁCNOSTI 248
14.4.1 I pečující osoba potřebuje péči 250
14.4.2 Rizika péče při přetíženosti a vyčerpání 251
14.4.3 Co pomáhá v boji se stresem 252
14.4.4 Deset rad na pomoc těm, kteří pečují o pacienty postižené Alzheimerovou chorobou či jinou demencí 253
14.4.5 Když nás blízký opustí navždy 254

14.5 POSKYTOVATELÉ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRO SENIORY 255
14.5.1 Registr poskytovatelů sociálních služeb 255
14.5.2 Terénní služby 255
14.5.3 Pobytové služby 257
14.5.4 Ambulantní služby 258

14.6 KDE ZÍSKÁM INFORMACE O DOSTUPNÉ SOCIÁLNÍ SLUŽBĚ 259

14.7 JAK POSKYTOVAT PÉČI OSOBĚ S DEMENCÍ V DOMÁCÍM PROSTŘEDÍ 259

14.8 SAMOTNÁ PÉČE O PACIENTA S DEMENCÍ V DOMÁCÍM PROSTŘEDÍ **261**
14.8.1 Hygiena 261
14.8.2 Používání WC 263
14.8.3 Inkontinence 264
14.8.4 Stravování 264
14.8.5 Léky 265

14.9 KOMPENZAČNÍ POMŮCKY **266**
14.9.1 Výpůjčka zvláštní nebo kompenzační pomůcky 266
14.9.2 Nejčastěji využívané kompenzační pomůcky 266

DŮLEŽITÉ ODKAZY **268**

15 DOTAZNÍKOVÁ ŠETŘENÍ **269**
16 ZÁVĚR **279**
17 PŘÍLOHY **281**

SEZNAM LITERATURY **299**